

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Pastorum Continens Doctrinas, & Industrias ad Pastorale
Munus piè, fructuosè, ac securè obeundum pertinentes,
Unà cum Casibus frequentius circa idem Officium
occurrere solitis, & ex communiote ...**

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1678

§. I. Quomodo Pastor erga Superiores gerere se debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49267](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49267)

cultus & purissimus (utpote omni nævo voluntario carens) & amplissimus (utpote uniuersa vitæ totius opera complectens) & longissimus est (utpote per totam vitam sine ulla aut diurna aut nocturna interruptione durans) atque adeò & facili negotio præstari à Pastore potest , & ipsi sanctis gratissimus futurus jure meritò judicatur.

CAPUT II.

DE DOCTRINIS ERGA TERRESTRES OBSERVANDIS.

HI in tres potissimum partes dividi possunt, quorum prima Superiores non potestate duntaxat, ut Episcopos & Decanos, sed etiam dignitate, uti sunt Magnates complectitur. Altera æquales, sub quibus veniunt alij Pastores, aut Clerici, Benefactores, Inimici, Vicini, Hospites, Peregrini, qui subditi non sunt, comprehendit. Tertia tandem Parochianos seu Subditos, qui & ipsi in varias classes pro sexûs & ætatis diversitate subdividi possunt, continet; erga quos omnes, quomodo se Pastor gerere debeat, hoc capite explicare aggredior.

§. I.

Quomodo Pastor erga Superiores gerere se debeat?

MEMBRUM I.

Quid erga Ecclesiam observandum?

Qu. 1. Quid erga S. Ecclesiam observare debeat Pastor? Resp. ea, quæ sequentibus Versiculis sunt comprehensa.

- Insignis honoratio
- Per vitæ sanctitatem.
- Filialis subjectio
- Per officij fidelitatem.
- Fortis propugnatio
- Per doctrinæ potestatem.

Qu. 2. Quare illam tantopere honorare debeat? Resp. ob tres causas. 1. Quia est Sponsa Christi, pro qua redimenda, mun-

mundanda, sanctificanda, congreganda, sibi que profusa
 jungenda Corpus & Sanguinem suum sacrosanctum tradidit
 non dubitavit. 2. Quia est *Magistra Veritatis*; si ergo
 Magistros, qui frequenter etiam falsa docent, tanto honore
 prosequendos censemus, quantum honorem debet Patris
 Ecclesie, quae à Spiritu Sancto illustrata non potest esse
 certam & infallibilem profiteretur doctrinam, ideoque columna
 veritatis appellatur. 3. Et praecipue, quia est *Mater* nobis
 de qua potiori jure sibi Pastor applicare illa verba ad Tobias
 juniorem à seniore c. 4. dicta potest: *Honorem habebit
 tri tua omnibus diebus vita eius; memor enim esse debet
 & quanta pericula (& persecutiones à varijs Tyrannis) pro
 sit propter te in utero suo.* Unde praclare ad hunc honorem
 amorem hortatur S. Augustinus Conc. 2. in Psal. 88. sequen-
 tibus verbis: *Amemus Dominum DEVM nostrum, non
 Ecclesiam eius: illum sicut Patrem, istam sicut Matrem
 lum sicut Dominum, hanc sicut ancillam eius, quia filij
 eius sumus, sed matrimonium magnam charitate compagemus.*
 Nemo offendit unum, & promeretur alterum; & clariss.
 l. 4. de Symb. c. 10. *Huius conclusio Sacramenti per Eccliam
 terminatur: quoniam si quis absque ea inventus fuerit, non
 erit à numero Filiorum. Nec habebit DEVM patrem, qui Eccliam
 non noluisset habere matrem; nihilque ei valebit, qui
 didit, vel fecit tanta bona sine fine summi boni.*

Qu. 3. *Quomodo hunc honorem Ecclesia exhibere debet*
 & sequentibus officijs. 1. *Magnificando*, utpote quod
 DEVS tot tamque eximijs dotibus & promissionibus
 fratur: pro qua Christus, teste S. Paulo, se tradidit, ut illam
 sanctificaret, mundans eam lavacro aquae, in verbo vitae, ut
 hiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam,
 aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta
 immaculata. 2. *Firmiter assentiendo*, nempe non tantum
 doctrinis in S. Scriptura contentis, sed etiam Traditionibus
 Ecclesiasticis: nam in his rebus, de quibus nihil certum
 Scriptura Divina, mos Populi DEI, vel instituta magister
 pro Lege tenenda sunt, teste S. Augustino Ep. 86. ad C.
 lam. 3. *Sanctè vivendo*; nam uti DEI, ita & Ecclesiam
 eius pulcherrimus est vita optima.

Qu. 4. *Quid filialis subiectio Ecclesiae praestanda exigat*

hæc potissimum; scilicet ut omnia Mandata & Decreta Ecclesie cum reverentia suscipiat, velut DEI Eloquia; cum humilitate approbet, velut divina oracula; cum amore impleat, velut materna imperia.

Qu. 5. Quomodo propugnanda sit Ecclesia? R. contra tres hostes eam forriter defendendo. 1. Contra prophanos Ethnicos, superstitiones eorum stolidas detegendo, ac refutando. 2. contra pertinaces Hæreticos, falsitates eorum ac perfidiam solidis doctrinis expugnando. 3. Contra frigidos Catholicos, eorum vicia, quibus Ecclesie auctoritatem & splendorem imminuunt, acriter castigando, & corrigendo.

Qu. 6. Quibus armis ad hanc propugnationem uti debeat Pastor? R. sequentibus. 1. Oratione; hoc enim genus Dæmoniorum non ejicitur, nisi oratione, quâ scilicet gratia efficacis pro se & hostibus crebrò & ardentèr petatur. 2. Doctrinâ; quâ veluti gladio ancipiti Verbi DEI junctæ hæreticorum machinationes & impugnationes efficaciter dissolvantur. 3. Exemplo juxta monitum S. Petri 1. Pet. 2. Conversionem vestram inter Gentes (& alios incredulos ac immorigeros) habentes bonam, ut in eo, quod detrectant, de vobis, tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent DEVM in die Visitationis; Christi enim bonus odor sumus in DEO, in his, qui salvi sunt, & in his, qui perunt, alius quidem odor mortis in mortem: alius autem odor vitæ in vitam.

MEMBRUM II.

Quid erga Superiores Ecclesiasticos sit observandum?

Qu. 1. Quomodo erga Superiores Ecclesiasticos, præcipuè Episcopum, Vicarium eius Generalem, & Decanum se gerere debeat Pastor? R. sequentia capita ei esse observanda.

Summa Reverentia,

Quia DEI Vicarii.

Charitas ingenua,

Quia Patres piissimi.

Obedientia promptissima,

Quia Pastores optimi.

Qu. 2. Quomodo reverentia sit illis exhibenda? R. his præcipuè officiis. 1. Magni eos æstimando, nam ut bene S. Gregorius Instruct. IV.

H

gorius

gorius, C. quid ergo. 11. q. 3. dixit, non sufficit exteriori temperare Maioribus, nisi ex intimo cordis affectu subiciamus sentiamus de eis; hoc autem quomodo obtinere debent alibi l. 3. de Cura Past. c. 5. ostendit, monens Clericos, ne dum Praepositorum suorum vitam temerè iudicant, nullo modo rectè redarguant, inde per elationis impulsu in praesentia mergantur. Et ne, cum culpam Praepositorum considerant, tra eos audaciores fiant; sed sic eorum prava apud sententia non recusent. 2. Honestè de illis loquendo: ita iam olim DEUS Psal. 40. praecepit: Nolite tangere Ceteros meos, murmurando scilicet, aut detrahendo, quia, ut Gregorius rectè ait, Praepositorum facta oris gladio feruntur sunt, etiam cum rectè reprehendenda iudicantur; alioquin dire cogentur illud Moysis Exod. 16. Non contra nos murmur vestrum, sed contra Dominum. 3. Honorem debitè exhibendo, ubi occasio datur; nam si de simplici Sacerdote S. Paulus 1. Tim. 5. Qui bene praesunt Presbyteri, honore digni habeantur, quid de Episcopis in Summo dotii gradu constitutis sentiendum erit?

Q. 3. Quomodo charitatem exhibere debeat? Resp. in officii. 1. Cavendo offensam: nam cum sint Patres paterfamilias in Christo ipsum genuerunt: jure usurpant ad illum. Malachiae 1. Filius honorat Patrem, & servus Dominum suum; si ergo Pater ego sum, ubi est honor meus? & si Dominus ego sum, ubi est timor meus? 2. Creando laudem per accuratam officii sui administrationem; nam Filius (qualis utique est Pastor talis) laetificat Patrem, Per hoc sic merebitur cum solatio audire: Hic est Filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. Matth. 3. 3. Ostendendo pietatem: verè enim de Episcopo suo Pastor illa S. Pauli Heb. verba usurpare potest: Non habemus Pontificem, qui sit compati infirmitatibus nostris. Adeamus ergo cum fiducia ut gratiam (& auxilium) inveniamus in tempore opportuno.

Qu. 4. Quomodo obedientiam exhibere debeat? Resp. triplici perfectione, nimirum 1. Cum perfecta intentione, ita, ut suo modo adimpleat, quod S. Paulus Eph. 6. olim vis praeceperat, dicens: Servi obedite Dominis carnalibus sicut Christo cum timore & tremore (imò & amore) in simplicitate

vestri, sicut Christo, non ad oculum servientes quasi hominibus
 placentes; sed ut servi Christi, facientes voluntatem DEI ex
 animo cum bona voluntate servientes, sicut Domino, & non
 hominibus. 2. Cum debita extensione: ita ut usurpent respec-
 tu Episcopi sui, quod olim Populus Israëliticus Exod. 24.
 dixit: *Omnia, qua locutus est Dominus, faciemus, & erimus*
obedientes. nam ut rectè S. Bernardus, in tract. de præcept. &
 dispens. dixit: *Sive DEVS, sive homo Vicarius DEI manda-*
tum quodcunque tradiderit, pari profectò obsequendum est cura,
pari reverentia deferendum, ubi tamen D E O contraria non
præcipit homo; quòd si contigerit, vergendum indubitanter con-
sulo in sententiam Petri. Act. 5. quia oportet D E O magis obe-
dire, quàm hominibus. 3. Cum debita intensione: ita ut sim-
 pliciter (id est, non tantum opere implendo, quod præceptum
 est, sed voluntate etiam, & iudicio approbando, & volendo)
 hilariter (non ex tristitia, vel necessitate, quia hilarem Da-
 torem diligit DEUS 2. Cor. 9. & ut alius ait, Serenitas in
 cultu, dulcedo in sermonibus multum colorant obedientiam
 obsequentis) *velociter (nam verus obediens, teste S. Bernardo*
l. c. nescit moras, fugit crastinum, ignorat tarditatem, præripit
præcipientem, parat oculos visui, aures auditui, linguam voci,
manus operi, itineri pedes, totum se colligit, ut imperantis colligat
voluntatem) & perseveranter, quia sola perseverantia
 est, quæ amatorem obedientiæ ad Regis cubiculum introdu-
 cit, ut cum videat in decore suo, in quem desiderant Angeli
 prospicere; atque ad hanc perfectionem obedientiæ procu-
 randam Pastor tantò magis conniti debet, quantò magis ad
 eam per promissionem in ordinatione factam adstrictus est,
 nam, ut in Jure Canonico Cap. quamquam. dist. 29. dicitur,
 quamquam omnes, qui sacris mancipantur Ordinibus, Ca-
 nonicis Regulis teneantur adstricti; expedibile tamen visum
 fuit, Concilio Toletano, ut promissionis suæ vota sub cau-
 tione sponderent, quos ad probationis gradus Ecclesiastica
 probaret disciplina; solet enim plus teneri, quod singulari-
 ter promissum est, quàm quod generali sponcione concludi-
 tur. Et ideo placuit huic sancto Concilio, ut unusquisque,
 qui ad Ecclesiasticos gradus est ascensurus, non antè hono-
 rem consecrationis accipiat, quàm placiti sui annotatione
 promittat, ut Fidem Catholicam sincera cordis contritione

ac devotione custodiens, justè & piè vivere debeat, & in
 illis operibus suis, Canonicis Regulis contradicat, atque
 debitum per omnia honorem, atque obsequii reverentiam
 præ eminenti sibi unusquisque rependat, juxta illud Pauli
 Leonis dictum: *Qui se scit aliquibus esse præpositum, non
 sè ferat, sibi aliquem esse Prælatum; sed obedientiam, quam
 exigit, etiam ipse rependat.*

Qu. 5. *Quare tria officia hæc hactenus explicata singulariter
 erga Episcopum exercere debeat Pastor? Resp. ob hæc
 tria causas. 1. Propter bonum DEI, id est, gloriam & bene-
 neplacitum ejus, cui gratior est obedientia, quam victori-
 cujuscunque alterius obsequii; id quod non obscure
 Samuel Sauli indicavit, & ideo etiam Dei tantopere sibi con-
 placuit in Christo Filio obediens usque ad mortem Crucis,
 cuique nomen super omne nomen dedit. Philip. 2. 1. *Pro-
 pter bonum Ecclesie: cuius incrementum & conservatio
 altissimum ab obedientia dependet, uti egregiè S. Ignatius
 aurea sua Epistola de obedientia his verbis ostendit: *Ab
 hac, qua de obedientia diximus, æquè privatus erga Superiores
 proximos, atque Rectoribus, Præpositisque localibus erga Pro-
 vinciales, Provincialibus erga Generalem, Generalem denique
 erga illum, quem DEVS ipsi præfecit, nempe suum in terris
 carum observanda sunt, sic, ut Ordinum perfectæ distinctio,
 proinde pax retineatur, & charitas, sine qua nec Societas
 nostra, nec alterius, cuiuslibet sodalitati possit rectè gubernari
 conservari. Nimirum hoc modo Providentia illa deus
 omnia suaviter, infima per media, media per summa, per
 fines cuncta perducens. Hinc illa videlicet in Angelis natura
 rarchie ad aliam subordinata series. Hinc & Coelestium
 aliorum omnium, qua cœntur, corporum certis locis ac
 inter sese apta connexio, quorum conversiones ac motus ad
 movente supremo gradatim omnes usque ad infimos ritè pro-
 niunt. Idem in terris, tum in omni civitate bonis institutio-
 nibus, tum verò in Hierarchia Ecclesiastica cernitur, cui
 omnia membra & functiones ab uno Generali Christi Domino
 nostri Vicario derivantur; & quò accuratius dispositio &
 catio hæc custoditur, eò rectior erit gubernatio, & magis
 Contra verò huius ordinis negligentia quàm gravia
 moda multis hominibus & societatibus importentur, nempe***

videt. 3. Propter bonum suum: id, quod Christus Jo. c. 15. olim Apostolis clarè indicavit, dum dixit: Ego sum vitis, vos palmites, qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum; sed triplicem potissimum, quorum primus est, gratiæ copiosæ communicatio, unde laborum omnis successus & fructus pendet. Secundus est fortis protectio contra omnes, qui ipsi quacunque ratione nocere voluerint; ut enim, quamdiu membra sunt capiti unita, fortiter ab eo defenduntur, separata autem relinquuntur indefensa; ita simili modo se res cum capite, & membris Ecclesiasticis habet; Hinc DEUS olim obediens Abrahamo Gen. c. 15. dixit: Noli timere Abraham, ego Protector tuus sum, Tertius subditorum prompta subiectio; id quod pulchrè S. Augustinus, in Psal. 103, indicavit dicens: Expedi inferius subyci Superiori, ut ille, qui subyci sibi vult id, quod inferius est, se subyciat Superiori suo. Agnosce ordinem, quare pacem. Tu maiori, tibi minor. Quid iustius? quid pulchrius: E contrario verò, ut idem S. Doctor alibi de opere Monach. ait, Quid iniquius, quam velle sibi obtemperari à minoribus, & nolle obtemperare maioribus?

MEMBRUM III.

Quid erga Magnates observare debeat Pastor?

Qu. 1. Quomodo erga similes Magnates gerere se debeat Pastor? R. sequentia observando.

- Honoris iusti oblatio
- Propter statum eminentiam.
- Favoris conservatio
- Propter virium potentiam.
- Locutionis cautio
- Propter periculi presentiam.

Quorum officiorum primum æquissimum est, quia decet, ut magis honorentur ij, quos DEUS honoravit, & suos quasi Vicarios constituit; secundum utilissimum est, quia, ut bene S. Ignatius Constit. p. 7. c. 2. advertit, quò bonum universalius, eò & divinius est; & tales homines, cum profecerint, in causa erunt, ut ad multos, qui eorum auctoritatem sequuntur, vel per eos regulantur, perveniat. Tertium summè necessarium est, quia de hac locutione cum veritate dici potest illud

Officium Pastoris erga Magnates,
illud Ecclesiastici, c. 28. *Multi ceciderunt in ore gladii,*
non sic quasi, qui interierunt per linguam suam.

Qu. 2. *Quibus mediis benevolentiam & favorem talium Personarum conciliare & conservare debeat Pastor?* R. In quædam præcipuè. 1. *Piis desideriis & orationibus;* cum cor Regis in manu Domini sit, qui, quocumque voluerit inclinabit illud, meritò per preces potius ad DEUM quam per humanas industrias hic favor quaeritur. 2. *Humili subiectione;* nam teste Ecclesiaste c. 11. *Sapientia humiliati exaltabit caput illius, & in medio Magnatorum constituet eum faciet;* 3. *Reverenti conversatione,* ut, five cum illis five de ipsis loquatur, non modò nihil minùs honorificè illis loquatur, sed potius excusans aut dissimulans (multa officii obligatio & discretio suadeat) ea, quæ minùs honorifica sunt, ipso loquendi modo ostendat, se collatam à Deo potestatem, dignitatèque in iis agnoscere & venerari.

§. II.

Quomodo erga æquales se gerere debeat
Pastor?

MEMBRUM I.

Observanda erga Religiosos.

Qu. 1. *Quid erga Religiosos observare debeat Pastor?* R. In præcipuè, quæ sequentibus Versiculis indicantur.

Condigna æstimatio

Obstatùs perfectionem.

Benevola admissio

Ad laborum Communionem.

Amica gratulatio

Ob Privilegiorum possessionem.

Qu. 2. *Qua potissimùm privilegia data Religiosis servare debeat Pastor?* R. ea, quæ aliquo modo relationem ad ipsos habent ob potestatis æqualitatem, qualia sunt, quod possint vestes sacras & vasa ad Sacrificium deputare, medicare, ut ad illos pro hoc fine recurrere possint. Quæ sunt mendicantes, plerumque habeant potestatem ab illis